

Paraša: Chajej Sara

5 314 písmen

1 402 slov

105 veršů

171 řádek

Žádná micva

וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה לְפָנוֹת עָרְב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא
וְהִנֵּה גַמְלִים בָּאִים: וַתִּשָּׂא רִבְקָה אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרָא אֶת־
יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמֵל:

A v podvečer vyšel Jicchak rozmlouvat na pole a když zvedl oči, spatřil a hle: velbloudi přicházejí! Rivka totiž zvedla oči, a jak spatřila Jicchaka, spadla z velblouda.

Sidra pro tento týden: Chajej Sara

1. alija (Be-rešit 23:1–16)

Sára umírá ve věku 127 let v Kirjat Arba (Hebronu). Avraham po delším vyjednávání odkoupí od Efrona Chetejského za 400 šekelů stříbra kus pole s jeskyní, ve které pohřbí Sáru.

2. alija (23:17–24:9)

Pohřeb Sáry. Avraham je velmi starý. Požádá svého služebníka, aby pro Jicchaka našel ženu a zapřísáhne ho, aby vybral dívku z Charanu, kde tou dobou žije velká část Avrahamovy rodiny. Dívka rozhodně nesmí pocházet z Kenaanu. Avraham také trvá na tom, aby se budoucí Jicchakova nevěsta přestěhovala k němu, nikoli Jicchak za ní.

Proč bylo tak důležité vybrat pro Jicchaka nevěstu mimo Kenaan? Jak byste dnes svými slovy vysvětlili ostatním skutečnost, že naši praočkové a pramatky byli spríznění?

3. alija (24:10–26)

Avrahamův služebník se s deseti velbloudy a dary od Avrahama vydá na dlouhou cestu. Jeho karavana doputuje až k Charanu. K večeru dorazí ke studni a modlí se k Bohu, aby seslal znamení, jak Jicchakovu nevěstu poznat. Oním znamením má být, že dotyčná dívka napojí služebníka i jeho velbloudy. Jakmile svou modlitbu dokončí, přijde ke studni Rivka se džbánem. Nejprve dá napít služebníka a poté i všem jeho velbloudům. Když se jí služebník zeptá na jméno, představí se coby dcera Avrahamova synovce Betuela. Zároveň služebníka pozve, aby u nich přenocoval.

4. alija (24:27–52)

Avrahamův služebník poděkuje Bohu za rychlé vyslyšení jeho modliteb. Rivka si pospíší domů, aby své rodině řekla, co za stalo. Když její bratr Lavan spatří dary, které má Rivka dostat, vyběhne ven a přivítá Avrahamova služebníka, který mu vy-

světí své poslaní a úmysl požádat o svolení odvézt Rivku jako nevěstu pro Jicchaka. Lavan a Betuel souhlasí.

Lavan přivítá Avrahamova vyslance až poté, co spatří Avrahamovy dary. Co to o jeho povaze vypovídá?

5. alija (24:53–67)

Avrahamův služebník předá Rivce dary, zlaté a stříbrné nádoby a přenocuje u Betuela. Nazítří ráno Lavan a jeho matka žádají, aby s nimi Rivka po dobu jednoho roku, zůstala. Avrahamův služebník ale trvá na svém, jak ostatně přísahal Avrahamovi. Rivka souhlasí a odchází ihned. Rivka přichází do Negevu, kde se setká s Jicchakem, který ji uvede do Sářina. Jicchak díky ní najde po smrti své matky útěchu.

Jaký cíl podle vás Lavan sledoval, když požadoval, aby Rivka zůstala ještě rok doma?

6. alija (25:1–11)

Avraham si bere za ženu Keturu (jeden z midrašů tvrdí, že Ketura byla ve skutečnosti Hagar) a jsou vyjmenováni jejich potomci. Avraham umírá ve věku 175 let a Jicchak a Jišmael ho pohřbí v jeskyni Machpela vedle Sáry.

7. alija (25:12–18)

Výčet Jišmaelových potomků. Jišmael umírá ve věku 137 let.

Haftara (1Kr 1:1–31)

Začátek 1. knihy královské popisuje pokus Adonija, nejstaršího žijícího syna krále Davida, prohlásit se za krále nástupce, což královna Baševa a prorok Natan překazí. David zajistí, že se nástupcem stane jeho mladší syn Šlomo. Tato haftara slouží jako paralela k příběhu o Jicchakovi, který byl mladší než Jišmael, ale měl zastávat důležitější roli než jeho starší bratr.

Odcházení

„Král David byl starý, přišel do dnů a nezahřál se, ani když ho zakrývali poduškami.“ (1. královská, 1:1)

Od Adama až po Avrahama uběhlo dvacet pokolení a nikde nebyla ani zmínka o stáří (zikna). Až u Avrahama. Rodily se děti, vnoučata a mezi dětmi a jejich rodiči nebyl znatelný rozdíl, dokud však nepřišel Avraham, kterému a Bůh nadělil tuto slavnou ozdoby. Když totiž člověk zestárne, dostane se mu pocty. A proč se Avrahamovi dostalo takové pocty? Za konání skutků spravedlnosti. Jak se říká: „Šediny jsou korunou slávy.“ (Příslóví 16,31) Jak jí člověk dosáhne? „Dosahuje se jí cestou spravedlnosti.“ (tamtéž) Kdo jí dosáhl jako první? Avraham, jak je o něm psáno: „Vytvořil jsem ho, aby poučil své děti a své potomstvo, aby zachovávali cestu Hospodinovu tím, že budou konat, co je spravedlivé a správné.“ (Be-rešit 18:19) Bůh mu proto řekl: „Jistě jsi hoden být ‚starým‘.“ Proto se píše: „Avraham byl starý.“ Této pocty se ovšem dostalo i Davidovi. „Král David byl starý.“ Proč si to zasloužil? Protože jednal podle Avrahamových zásad, jak je psáno: „David kraloval nad celým Izraelem a David vykonával spravedlnost a právo mezi celým svým lidem.“ (2. Samuelova 8:15)

(Midraš Tanchuma Buber Chajej Sara 4).

Parašu pro tento týden s haftarou tentokrát propojuje midraš Tanchuma. Haftara začíná velmi podobně jako 24. kapitola knihy Be-rešit: „A Avraham byl starý, přišel do dnů...“ Jak midraš zmiňuje, Avraham byl první člověk v Tanachu, popisovaný jako starý (zaken). Avraham chápal, že se blíží jeho konec a že se na něj musí připravit. Je mu dopřáno prožít podzim života s vědomím, že udělal vše, co po něm Bůh žádal. Midraš zde vnímá přívlastek „starší“ nebo „zaken“ jako čestný titul nebo vyznamenání, které se uděluje za zásluhy.

Jenže zatímco Avrahamovi ve stáří Bůh ve všem požehnal, králi Davidovi už tak lehké nebylo. Byl fyzicky vyčerpaný a jako vůdce ztratil svou moc. Podle prostého výkladu David své stáří nesl těžce. V jeho případě být „starý“ znamenalo pouze ztrátu životní energie. Bez důstojnosti a odpovídajícího postavení. Kdž David dosáhl vysokého věku, jeho palác se stal ohniskem

politických a rodinných intrik. Po smrti Davidových nejstarších synů Amnona a Avšaloma se za právoplatného dědice trůnu logicky považoval další v pořadí – Adonijahu. Jenže David již přislíbil kralování mnohem mladšímu synovi Šlomovi. Adonijahu se pokusil převzít královský úřad v očekávání, že se David se změnou statu quo smíří. Zestárlý David měl podlomené zdraví. Jeho zoufalí služebníci našli krásnou dívku Avišag (shodou okolností ze Šunemu, kde se odehrál příběh z haftary minulého týdne), která ho měla „zahřát“ a tak v něm znovu vzbudit sílu a elán. Avšak David už byl jen stín někdejšího po všech stránkách mocného a vášnivého vladaře, což signalizovalo blížící se smrt. A Adonijahu si otcovu slabost jednoduše vyložil jako příležitost pro drobný palácový puč. Adonijahova přílišná sebedůvěra byla nejspíš i důsledkem Davidovy výchovy.

Adonijahu, syn Chagit, se vychloubal a říkal: „Já budu králem!“ Pořídil si vozbu a vozataje a na padesát mužů, kteří před ním běhali. Král se však na něj nikdy nezlobil a neřekl: „Proč jsi učinil tak a tak?“

(1. Královská, 1:5–6)

Adonijahu zkušel, kam až může zajít, avšak u svého otce se nikdy nesetkal s odporem. Jeho mlčení tak mohl klidně chápat jako souhlas. David v té době už přestal být králem, jakého lid potřeboval. Nedokázal stanovit mez Adonijahovu jednání, neshody v jeho domě hrozily rozdělením národa. Šlomovi stoupenci se ovšem nevzdali a Davida přiměli – díky drobné lsti proroka Natana – k tomu, aby sebral zbytek sil a učinil rozhodnutí, kterým Šloma prohlásil králem. (A Adonijahu nakonec skončil velmi neslavně.)

Za povšimnutí paj stojí, že zatímco text haftary vnímá stáří v Davidově případě jednoznačně negativně, midraš se k němu staví stejně jako u Avrahama pozitivně a i pro Davida je jeho stáří nakonec „vyznamenáním“. Snad proto, abychom si uvědomili, že to, jak vnímáme stáří my sami a jak naše stárnutí bude vnímat naše okolí, máme ve svých rukách.

